

No: 1019 – Mahreç İşareti

BARTIN İŞİ TEL SARMA

Tescil Ettiren

BARTIN İL KÜLTÜR VE TURİZM MÜDÜRLÜĞÜ

Bu coğrafi işaret, 6769 sayılı Sınai Mülkiyet Kanunu kapsamında 26.10.2020 tarihinden itibaren korunmak üzere 04.02.2022 tarihinde tescil edilmiştir.

Tescil No	: 1019
Tescil Tarihi	: 04.02.2022
Başvuru No	: C2020/347
Başvuru Tarihi	: 26.10.2020
Coğrafi İşaretin Adı	: Bartın İşi Tel Sarma
Ürün / Ürün Grubu	: İşleme / Halılar, kilimler ve dokumalar dışında kalan el sanatı ürünleri
Coğrafi İşaretin Türü	: Mahreç işareti
Tescil Ettiren	: Bartın İl Kültür ve Turizm Müdürlüğü
Tescil Ettirenin Adresi	: Tuna Mah. Hendekyanı Cad. No:198 Merkez 74100 BARTIN
Coğrafi Sınır	: Bartın ili
Kullanım Biçimi	: Bartın İşi Tel Sarma ibaresi ve mahreç işareti amblemi, ürünün kendisi veya ambalajı üzerinde yer alır. Ürünün kendisi veya ambalajı üzerinde kullanılmadığında, Bartın İşi Tel Sarma ibaresi ve mahreç işareti amblemi, işletmede kolayca görülecek şekilde bulundurulur.

Ürünün Tanımı ve Ayırt Edici Özellikleri:

Bartın İşi Tel Sarma; sarma tekniği kullanılmak suretiyle, kumaş üzerine gümüş tel ile motif yapılan el işlemedir. İşleme ilk yapıldığında telin rengi gümüş beyazdır. Ancak bir süre sonra tel oksitlenerek hafif sarımtırak bir renge döner.

Bartın İşi Tel Sarmada; geometrik desenler, beyaz iş, basit nakış iğne desenleri ve Türk işi desenleri kullanılır. Genellikle eski eserlerin desenleri tercih edilmekle birlikte canlı varlıkların desenleri, desen paftaları, kilim, dantel, hesap işi desenlerinden de yararlanılabilir.

Bartın İşi Tel Sarma; genellikle ipek, ince krep, keten, ipekli pamuklu vb yumuşak dokunuşlu olan ve iğnenin kumaşa geçebileceği her türlü düz kumaşa uygulanır. İsteğe bağlı olarak saçak yapılabilir.

Bartın İşi Tel Sarmanın coğrafi sınırdaki geçmişi, 18. yüzyılın sonlarına dayanır ve üretimi, ustalık becerisi gerektirir. Bu sebeple Bartın İşi Tel Sarma ile coğrafi sınır arasında ün bağı bulunur.

Üretim Metodu:

Bartın İşi Tel Sarma üretiminde kullanılan araç ve gereçlere aşağıda yer verilmektedir.

- Ölçü almak için: Mezür.
- Desen hazırlığı için: Çizim kalemi, silgi, parşömen kâğıdı, desen, karbon kâğıdı, kumaş.
- İşleme için: Kasnak veya gergef, kasnak bezi, tel iplik (gümüş alaşımli yassı tel), tel iğnesi (4-4,5 cm, ucu ince ve sivri yassı iğne) ve kumaş.
- Ütölemek için: Ütü, ütö masası, ütö bezi, havlu veya kalın çarşaf (işlemenin altına koymak için).

Bartın İşi Tel Sarmada kullanılan teknikler aşağıdaki gibidir.

- Tel sarma desen geçirme tekniği: Tel kırmadan farklı olarak desen, kumaşa çizilerek işlenir. İşleme bittikten sonra alttaki çizimin görülmemesi gerekir. İğnenin rahatlıkla geçebileceği kumaşlara desen çizmek için; kumaş ortalanarak öncelikle desenin ortasındaki model kumaşa çıkartılır. Daha sonra desen, kenarlara yayılım şeklinde kumaşa aktarılır. Diğer kumaşlarda ise; desen parşömen kâğıdına birebir ölçülerde hazırlanır ve parşömen kâğıttaki desenin çizim yapılan tarafı, kumaşın yüzüne bakacak şekilde konur, kenarlardan iğnelenerek sabitlenip arkadan görülen desen kurşun kalemle kumaşa aktarılır. Büyük ürünlerde orta teyel alınarak kenarlar ve orta kumaşa ayrı ayrı geçirilebilir.
- Tel sarma kenar temizleme teknikleri: Tel sarma tekniği ile işlenen kumaşa; ürünün görünümünü güzelleştirmek ve kullanıma hazır hale getirmek amacıyla antika işi, Türk işi desenleri, firkete oyaları gibi süslemelerle kenar temizliği yapılır. Kenar temizleme işlemi; kenar kıvrırma ve köşe çevirme aşamalarından oluşur.
  - Kenar kıvrırma: İşleme yapıldıktan sonra kumaşın kenarları kıvrılıp el dikişiyle dikilir.
  - Köşe çevirme: Kumaş, verev biçimde ikiye katlanarak iğnelenir. Kumaşın köşesi üçgen olacak şekilde geriye doğru çevrilir. Kıvrılan kesim, kat yerinden dikilir. Uçta kalan 1 cm'lik kısım kesilir. 1cm'lik parça tırnakla belirlenerek (tırnak ütüsü) köşe çevrilir ve kenarlar dikilerek köşe çevirme aşaması tamamlanır.
- İğne teknikleri: Tel ve tel sarma iğnesi kullanılır. İğnenin baş kısmı yukarıda olacak şekilde iki parmak arasında tutulur. Tel, tamamen parmakların etiyile tutularak hafifçe çekilerek düzeltilir, tele kesinlikle tırnak sürülmez. Tel, iğneye geçirildikten sonra parmakla yassıdır.
- İşleme teknikleri:

- Balık sırtı: Balık sırtı tekniğini uygularken; bir sağ bir sol ve her basamakta bir ya da iki iplik kaydırılarak işleme yapılır.
- Düz sarma: İnce sarma şeklinde desenin şekline göre uygulanır.
- Verev sarma: Desenin şekli bozulmadan verev şekilde uygulanır.
- Hristo teyeli: Genellikle dallarda ve ara yollarda çaprazlama yapılarak kullanılır.
- Muşabak tekniği: Türk işi tekniğinde boşlukları doldurmak için kullanılır.
- Hasır iğne teknikleri: Geleneksel el nakışlarında kullanılır.

Desenin kumaşa işlenmesi, kenar kıvrırma, köşe çevirme ve isteğe bağlı olarak saçak yapıldıktan sonra, işlemenin arka tarafına kalın çarşaf veya havlu konularak yüksek olmayan sıcaklıkta ütülenir ve Bartın İşi Tel Sarma işlenmesi satışa hazır hale gelir.

Coğrafi Sınır İcerisinde Gerçekleşmesi Gereken Üretim, İşleme ve Diğer İşlemler:

Bartın İşi Tel Sarmanın geçmişi eskiye dayanır ve üretimi ustalık becerisi gerektirir. Bu sebeple coğrafi sınır ile ün bağı bulunan Bartın İşi Tel Sarmanın tüm üretim aşamaları, coğrafi sınırdaki gerçekleşir.

Denetleme:

Denetimler; Bartın İl Kültür ve Turizm Müdürlüğü'nün koordinatörlüğünde ve Bartın İl Kültür ve Turizm Müdürlüğü ile Bartın Halk Eğitim Merkezi Müdürlüğünden konuda uzman ikişer kişinin katılacağı toplam 4 kişiden oluşan denetim mercii tarafından düzenli olarak yılda bir defa, ayrıca gerek duyulduğunda veya şikâyet halinde ise her zaman gerçekleştirilir.

Denetime esas kriterlere aşağıda yer verilmektedir.

- Üretimde kullanılan malzemeler ile araç ve gereçlerin uygunluğu.
- Desen, desenin uygulanması ve işlenmesi, kenar kıvrırma ve köşe çevirme aşamalarını kapsayan üretim metoduna uygunluk.
- Bartın İşi Tel Sarma ibaresinin ve mahreç işareti ambleminin kullanımının uygunluğu.

Denetim mercii, kamu kuruluşlarından veya özel kuruluşlardan veya bunlarda görevli uzman gerçek veya tüzel kişilerden denetimin gerçekleştirilmesi sırasında faydalanabilir veya hizmet satın alabilir. Tescil ettiren, hakların korunmasında hukuki süreçleri yürütür.